

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 42. europaudvalgsmøde

Mødedato: fredag den 27. september 2024

Tidspunkt: kl. 09.00

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 26. september 2024

- FO 1. Kommissionens forslag til en forordning om etablering af programmet for den europæiske forsvarsindustri og en ramme for foranstaltninger til sikring af rettidig tilgængelighed og forsyning af forsvarsprodukter – "EDIP"
Forelæggelse ved forsvarsministeren
– *Nyt forhandlingsoplæg*
KOM (2024) 0150 – Bilag 5 (samlenotat)
KOM (2024) 0150 – Bilag 6 (notat om forhandlingsoplæg)
EUU alm. del (20231) – Bilag 745 (kommenteret dagsorden)
KOM (2024) 0150 – KOM (2024) 0150 – fortroligt svar på spm. 1 om regeringen er medunderskriver på nogle nonpapers eller positionspapirer
EUU alm. del (20231) – Bilag 582 (udvalgsmødereferat side 13, senest forelagt i EUU 17/5-24)
- L 2. Eventuelt

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg

L =Lukket behandling

Europaudvalget

Referat af 42. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 27. september 2024

Tidspunkt: kl. 09.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Henrik Møller (S) næstformand, Christian Friis Bach (V), Jens Henrik Thulesen Dahl (DD), Alexander Ryle (LA), Alex Ahrendtsen (DF), Marianne Bigum (SF), Zenia Stampe (RV) og Theresa Scavenius (UFG).

Desuden deltog: Forsvarsminister Troels Lund Poulsen

Henrik Møller fungerede som formand under hele mødet.

FO Punkt 1. Kommissionens forslag til en forordning om etablering af programmet for den europæiske forsvarsindustri og en ramme for foranstaltninger til sikring af rettidig tilgængelighed og forsyning af forsvarsprodukter – ”EDIP”

– *Nyt forhandlingsoplæg*

KOM (2024) 0150 – Bilag 5 (samlenotat)

KOM (2024) 0150 – Bilag 6 (notat om forhandlingsoplæg)

EUU alm. del (20231) – Bilag 745 (kommenteret dagsorden)

KOM (2024) 0150 – KOM (2024) 0150 – fortroligt svar på spm. 1 om regeringen er medunderskriver på nogle nonpapers eller positionspapirer

EUU alm. del (20231) – Bilag 582 (udvalgsmødereferat side 13, senest forelagt i EUU 17/5-24)

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Forslaget er vigtigt, og det er en af udvalgets prioriterede EU-sager i år.

Den 17. maj 2024 forelagde jeg forslaget til Europaudvalget under punktet »Siden sidst«, og i august forelagde jeg forslaget for Folketingets Forsvarsudvalg og Erhvervsudvalg. Fagudvalgenes betragtninger har været nyttige input til arbejdet med forslaget.

Lad mig starte med at understrege, at vi fra dansk side er positive over for forslaget. Sagen vidner om en ambitiøs tilgang til styrkelsen af europæisk forsvarsindustri, og forslaget anviser konkrete handlingsmuligheder med henblik på at styrke såvel produktionskapaciteten som forsyningssikkerheden i den europæiske forsvarsindustri.

En central forudsætning, for at Europa kan forsvare sig selv og tage større ansvar for euro-atlantisk sikkerhed, er, at vi får adresseret kapacitetsudfordringen i industrien. Vi skal have gang i den europæiske forsvarsindustri og løfte den til et helt andet niveau. Der er behov for en mere koordineret

indsats. De sidste 2 år har vi taget vigtige skridt både nationalt samt i NATO- og EU-regi. Udviklingen blev understreget i sidste uge, hvor EU fik sin første kommissær for forsvar og rummet, som ikke mindst har til opgave at fortsætte arbejdet med at styrke den europæiske forsvarsindustri. Vi skal bygge videre på det momentum. Derfor støtter regeringen forslaget.

Forsvarsparathed – det såkaldte defence readiness – er nøgleordet bag ambitionen i forslaget. Det handler særlig om at sikre et robust og modstandsdygtigt EU, som har kapacitet til at tage større ansvar for vores fælles euro-atlantiske sikkerhed, og som er i stand til at agere under fremtidige kriser.

Lad mig kort præsentere indholdet af forslaget, som kan deles op i fem konkrete tiltag:

- Det første tiltag er et program, der skal fremme konkurrenceevnen og det indre marked for forsvarsmateriel i EU. Der er foreslået afsat 1,5 mia. euro i perioden 2025-2027 til programmet, som bl.a. skal gå til at understøtte medlemsstaternes fællesindkøb samt europæiske producenters opskalering af produktionskapaciteten.
- Det andet tiltag er et støtteinstrument, som skal sikre Ukraines deltagelse i de forskellige initiativer i forslaget.
- Det tredje tiltag går på en ny samarbejdsform, som skal gøre det lettere for medlemsstaterne at udvikle, indkøbe og vedligeholde forsvarsmateriel i fællesskab.
- Det fjerde tiltag er et nyt regime for forsyningssikkerhed, som skal sikre tilgængeligheden af forsvarsmateriel under fremtidige kriser.
- Det femte tiltag omhandler oprettelsen af en ny koordinationsmekanisme – det såkaldte udvalg for forsvarsindustrielt beredskab. Dette udvalg skal bl.a. sikre koordination i forbindelse med implementeringen af programmet.

Fra dansk side har vi et overordnet fokus på særlig tre prioriteter:

- For det første har vi fokus på de små- og mellemstore virksomheders deltagelse. Det er klart, at Danmark som et mindre medlemsland med en mindre forsvarsindustri base skal arbejde aktivt for at styrke adgangen og mulighederne for det danske forsvarøkosystem. Det er i fuld overensstemmelse med både rammeforliget og det nationale kompromis om dansk sikkerhedspolitik. Det kan styrke mulighederne for danske forsvarsvirksomheder.
- For det andet er det vigtigt for os at se på, med hvem og hvordan vi samarbejder. Vi skal sikre gode rammer for et styrket fælleseuropæisk samarbejde om forsvarsmateriel, samtidig med at samarbejdet med partnere – og ikke mindst samarbejdet med Ukraine og NATO – holdes for øje. Det ligger mig særlig på sinde, at programmet skal understøtte et stærkere samarbejde med den ukrainske forsvarsindustri. Der er ingen tvivl om, at der er et stort potentiale i den spirende – og efterhånden vedudviklede – ukrainske forsvarsindustri. Men der er meget mere at gøre i den forbindelse. Her kan vi lære meget af ukrainerne. Det, Ukraine mangler lige nu, er midler og samarbejdspartnere. Men Ukraine har en helt unik viden om, hvad der sker på kamppladsen, som man desværre kun kan beklage stadig væk er gældende. Derfor er det positivt, at EU tidligere på måneden åbnede

et nyt forsvarsinnovationskontor i Kyiv som annonceret i Europa-Kommissionens forsvarsindustrielle strategi, EDIS. Kontoret skal overordnet styrke forsvarsindustriens samarbejde mellem EU og Ukraine.

- For det tredje er det en generel dansk prioritet at skabe yderligere klarhed over konsekvenserne vedrørende de dele af forslaget, der omhandler tilgængeligheden af forsvarsprodukter, herunder særlig i forhold til aktivering af krisetilstandene. Det er positivt og vigtigt med en indsats målrettet en øget forsyningsikkerhed. Men det er samtidig klart, at denne del skal udformes på en måde, så midlerne står mål med resultaterne.

På den baggrund lægges der op til, at regeringen under forhandlingerne af EDIP vil lægge stor vægt på

- at forslaget i stort omfang understøtter yderligere samarbejde med og integration af den ukrainske forsvarsindustri.
- at forslaget bidrager til en omkostningseffektiv opskalering af produktionskapaciteten i Europa og en øget brug af fælleseuropæisk indkøb og anskaffelse af forsvarsmateriel samt udvikling heraf i relevant omfang.
- at aktivering af forslagets krisetilstande og følgende tiltag i videst muligt omfang sker på baggrund af en forudgående konsekvensanalyse, på forhånd fastsatte kriterier og en transparent proces og under tidlig inddragelse af medlemsstaterne. Hertil at prioriterede ordrer og anmodninger yder et væsentligt bidrag til håndteringen af en krise, og at der sker tilstrækkelig involvering af medlemslandet, hvori den økonomiske operatør er placeret.
- at forslaget i sin helhed tager hensyn til små- og mellemstore virksomheders vilkår og adgang, samt at der sikres lige muligheder for adgang for medlemsstaterne på tværs af forslagets tiltag.
- at forslaget ikke foregriber forhandlingerne om revision af EU's flerårige finansielle ramme (MFF).

Hertil vil regeringen lægge vægt på

- at forslaget i relevant omfang skaber rammer for et styrket samarbejde på det forsvarsindustrielle område mellem EU og NATO samt tættere partnere.
- at der skabes klarhed over, hvilke kompetencer Kommissionen tildeles, således at det sikres, at medlemsstaternes kompetencer inden for det sikkerheds- og forsvarspolitiske område respekteres.
- at forslaget bidrager til øget koordination på det forsvarsindustrielle område. Det er således positivt, at forslaget indeholder etablering af et udvalg for forsvarsindustrielt beredskab, som bør bidrage med en konkret merværdi i tillæg til eksisterende initiativer.
- at forslaget bidrager til et velfungerende indre marked for forsvarsprodukter samt mindsker relevante regulatoriske barrierer for myndigheder og virksomheder.

- at anvendelsesområdet fokuseres på de mest kritiske kapabilitetshuller i Europa, og at det fastholdes, at medlemslandene inddrages tilstrækkeligt i fastlæggelsen af arbejdsprogrammerne.

Forhandlingerne er i gang i Bruxelles, og der er bred opbakning til forslaget i kredsen af EU-lande – særlig til den overordnede målsætning. Det er derfor vigtigt, at vi nu får et mandat, der giver mulighed for at sætte et tydeligt dansk præg på forhandlingerne. Det er forventningen, at det ungarske EU-formandskab vil arbejde for at opnå generel indstilling inden udgangen af 2024, men det er ikke givet, at det lykkes. Jeg ser frem til at høre jeres betragtninger og spørgsmål, og jeg håber på jeres opbakning i denne vigtige sag.

Theresa Scavenius (UFG): Ministeren siger, at situationen om Ukraine er alvorlig. Kan ministeren bekræfte, at ingen af de 1,5 mia. euro *skal* gå til Ukraine – de *kan* gå til Ukraine – og at meget af det, der går til Ukraine, kan være andre supplerende midler? Det vil sige, at de 1,5 mia. euro primært skal gå til industrisektoren, uanset hvad de bliver brugt til. Jeg synes, det er rigtig vigtigt, for der er intet i de 1,5 mia. euro, som sikrer, at pengene går til europæisk forsyningsikkerhed. Rammen handler om at styrke industriens konkurrenceevne, herunder eksportmuligheder. Vi aner ikke, hvor de våbensystemer, vi finansierer gennem denne ramme, kan ende henne.

Så er der de våben, vi selv køber gennem samarbejder i en SEAP (struktur for det europæiske forsvarsmaterielprogram). Det ligger lidt i forhandlingsoplægget, at man går ind for de typer af samarbejde – har Danmark tænkt sig at indgå i dem? Det er en problematisk institutionel konstruktion, hvor det er meget uklart, hvilken organisatorisk ramme de kommer til at arbejde under – er det skattefrit, og hvorfor skal vi overhovedet oprette en ny institution? Hvorfor kan man ikke bruge nogle af de eksisterende institutioner, hvor der er en klar juridisk og politisk ramme?

Hvad angår SEAP, skal man være opmærksom på, at indkøb af våbensystemer også kan foregå i samarbejde med ikkeassocierede lande. Hvilke lande kunne det være? Der står i grund- og nærhedsnotatet, at det er betinget af vores sikkerheds- og forsvarsinteresser, men er vi enige i EU om, hvilke lande der er i vores sikkerhedspolitiske interesse? For få år siden kunne vi fint samarbejde med Rusland. Vil ministeren arbejde for at få en klar grænse for, hvilke typer lande vi kan arbejde med, hvis SEAP-institutionerne står? Man kunne f.eks. have en positiv- og en negativliste af lande, så man f.eks. ikke må samarbejde med Saudi-Arabien – eller hvad med Israel?

Alt det med forsyningsikkerhed er nødparagraffer. Under hvilke betingelser bliver nødparagraffer i relation til forsyningsikkerhed aktiveret?

Våbnene skal købes tilbage mod rimelig betaling. Jeg er budgetmæssigt bekymret for, hvad det betyder. Vil ministeren arbejde for en strammere budgetstyring, så vi ikke skal købe de våbensystemer, vi selv har været med til at finansiere med 1,5 mia. euro, tilbage for en dobbeltpris? Det vil være meget uretfærdigt. Man kunne godt skrive ind, at vi i en nødsituation selvfølgelig har adgang til de våben, vi selv er med til at finansiere. Ellers er der intet forsyningsikkerhed i det program.

Alex Ahrendtsen (DF): Vi støtter forhandlingsoplægget. Det giver god mening, at vi er med. Det er til gavn for danske virksomheder, og det indre marked er jo en god ting, når det drejer sig om forsvaret og forsvarsindustrien. Det er dog ikke en ubetinget støtte. Vi er lidt bekymrede for det overlap, opbygning af strukturer kan bevirke mellem NATO og EU. Hvordan vil man sikre, at EU ikke er

ved at opbygge konkurrerende strukturer over for eksisterende NATO-strukturer, som jo er vores primære forsvarsalliance?

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD): Jeg ville gerne sige, at vi bare kan støtte forhandlingsoplægget, for der er mange gode tiltag. I særdeleshed de tiltag, der relaterer sig til Ukraine. Men den manglende klarhed over, hvilke kompetencer Kommissionen tildeles, bekymrer os i Danmarksdemokraterne. Jeg vil gerne opfordre ministeren til at lægge gerne afgørende vægt på, men som minimum stor vægt på, at der skabes klarhed over det i forbindelse med forhandlingsoplægget. Hvis vi kunne formå ministeren til at flytte sig, kunne vi overveje at støtte det.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Theresa Scavenius: Forslaget tager afsæt i at gøre Europa stærkere og mindre afhængigt af USA. Hele idéen er, at vi skal have en langt stærkere forsvarsindustri til gavn for Europas sikkerhed. Det er også til gavn for Ukraines sikkerhed. I øjeblikket er vi i gang med at udmønte renterne af de indefrosne russiske midler, hvor vi fra dansk side har ansvaret for indtil videre at udmønte 400 mio. euro. Det har selvfølgelig ikke noget med det konkrete forslag at gøre, men der er en villighed i EU til at være med til at støtte Ukraine. Med forslaget lægges der op til at få en langt større sikkerhed for, at Europa selv kan producere de kritiske militærkapaciteter, som vi ikke kan i dag.

Derudover er det at få Ukraine til at blive en vigtigere del i de forskellige EU-programmer og f.eks. at få dem integreret i EDIP en af de vigtige måder, man kan favne hele spørgsmålet om Ukraine på, så de ikke bliver glemt. Det synes jeg også at man kan glæde sig over. Vi gør alt, hvad vi kan, for at støtte dem.

Spørgsmålet om budgetstyring er en god pointe, så det vil jeg tage med videre. Vi har jo ikke nogen interesse i at komme i en situation med molbohistorier om, at man gør noget med den ene hånd og det modsatte med den anden hånd.

Til Alex Ahrendtsen: Jeg er helt enig i, at det er en forudsætning, at der er en tæt koordination mellem EU og NATO, i forhold til hvad de forskellige institutioner tager af initiativer, og det skal der fortsat være. Forslaget er ikke på bekostning af NATO. Det skal være med til at styrke den europæiske del af NATO, hvor der ikke er nogen tvivl om, at EU er udfordret. Mange lande i Europa har ikke leveret på de 2 pct. De har heller ikke leveret på de 20 pct. fra Waleserklæringen om at investere i nyt materiel. Dette kan på mange måder være med til at komplementere det. Hvis man får en stærkere europæisk forsvarsindustri, kan man også bruge nogle af pengene på at opbygge egne kapaciteter i Europa. Det synes jeg er meget fornuftigt.

Jens Henrik Thulesen Dahl vil gerne have, at man skal lægge afgørende vægt på spørgsmålet om kompetencefordeling. Det er min klare vurdering, at det ikke vil tjene Danmarks interesser at lægge afgørende vægt på det, for det risikerer at isolere os i forhandlingerne, og så kommer vi slet ikke til at kunne være med til at forhandle et kompromis på plads. Det vil handicappe os, og derfor kan jeg ikke give tilsagn om at bevæge mig på det punkt.

Marianne Bigum (SF): SF kan støtte forhandlingsoplægget. Vi synes, at det er ret vigtigt, at vi får en mere effektiv og robust europæisk forsvarsindustri.

Er forslagets ramme ambitiøs nok til at sikre de tilstrækkelige forsyninger til Ukraine? Der var desperat brug for ammunition, da Europaudvalget var på besøg i Kyiv. De kunne ikke rigtig vente på,

at vi fik bygget fabrikker til at producere det, og så ville de hellere have, at vi gav dem penge, for de vidste godt, hvor de kunne købe det på markedet.

SF mener, at det er vigtigt, at vi bygger videre på nationale styrkeområder som droner, skibe og digitale løsninger. Vi synes også, at det er utrolig vigtigt, at vi sikrer en stærk demokratisk kontrol, mens vi bygger den stærkere danske og europæiske forsvarsindustri, så vi undgår et militært industrielt kompleks med sin egen inerti.

Christian Friis Bach (V): Venstre bakker fuldt og helt op om mandatet. Har regeringen en målsætning for, hvor stor en andel af pengene vi gerne vil have, der går til Ukraine? Forventes der modstand fra europæiske lande mod, at der overhovedet kommer til at gå nogen penge til Ukraine? Hvordan kommer forhandlingen til at se ud? Jeg er enig i, at det er et afgørende element, og Danmark er jo gået foran i støtten til den ukrainske forsvarsindustri.

Hvordan kommer det til at påvirke Danmark og i særdeleshed Krudten i Nordjylland?

Alexander Ryle (LA): Vi støtter også forhandlingsoplægget. I forlængelse af Jens Henrik Thulesen Dahls spørgsmål om kompetencer til Kommissionen vil jeg gerne spørge, om regeringen har en holdning til, hvordan det skal fordeles. Hvad skal vedblive med at være medlemsstaternes kompetence, og hvad skal Kommissionen overtage?

I forhandlingsoplægget står der, at »forslagets krisetilstande og følgende tiltag i videst muligt omfang sker på baggrund af en forudgående konsekvensanalyse.« Jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstår, hvad der menes med krisetilstande, og hvilke konsekvenser man forestiller sig, at der måske kan være ved det.

Hvilke overvejelser gør regeringen sig for at sikre, at nogle af midlerne kommer danske projekter til gode?

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Marianne Bigum: Kernen i diskussionen om Ukraine i øjeblikket er, at vi på mange måder halter lidt bagefter. I Ukraine er der i bund og grund brug for, at den ukrainske forsvarsindustri får mulighed for at bygge sig selv op. Vi kan have mange fine hensigtserklæringer, og vi kan give mange donationer, men hvis Ukraine skal få mere fart på og blive i stand til i højere grad at have en stærkere militær rygrad, er jeg ikke et sekund i tvivl om, at den vigtigste del er at styrke opbygningen af den ukrainske forsvarsindustri.

Det gælder også i forhold til spørgsmålet om ammunition. Vi har både i 2023 og 2024 set problemer med at få Europa til at levere det antal artillerigranater med en kaliber på 155 mm, som man havde stillet Ukraine i udsigt. Nu tager Ukraine skeen i den anden hånd og begynder selv at etablere produktion. For mig at se kommer forslaget selvfølgelig til at betyde noget for Ukraine, men jeg tror, at Ukraine er meget længere med at opbygge deres egen forsvarsindustri, inden forslaget er på plads. Dermed bliver de mindre afhængige af direkte hjælp fra EU. Vores erfaringer fra den danske indsats er, at der er en helt anden hastighed i det, når vi refunderer udgifter til den ukrainske regering i forhold til den ukrainske forsvarsindustri. Men der er et meget stort økonomisk behov for yderligere bidrag. Den ukrainske forsvarsindustri har i 2024 kapacitet til at kunne producere for 20 mia. dollar. Som jeg husker det, har de kun adgang til 7 mia. dollar, så der er et meget stort gap – man vil kunne producere meget mere, hvis man giver finansiel støtte.

Hvad angår nationale interesser, omfatter forslaget umiddelbart støtte til etablering af ny produktionskapacitet. Det kan derfor også få betydning for eventuel fremtidig etablering af produktionsfaciliteter i Danmark herunder potentielt også i Elling. Det kommer an på, helt præcis hvornår det træder i kraft, og hvor langt vi er med Elling. Vi har generhvervet en facilitet uden for Frederikshavn, hvor der tidligere har været ammunitionsproduktion. Vi forventer, at vi i starten af 2025 får valgt det konsortium, som skal varetage ammunitionsproduktionen i Danmark i fremtiden, og at vi derefter går i gang med den nærmere udbygning af faciliteten. Det er en oplagt måde at få en større grad af national sikkerhed på, og det er der bred politisk opbakning til, også i forsvarsforligskredsen.

Marianne Bigum spørger også om, hvad man skal satse på fra dansk side. Den forsvarsindustrielle strategi, som vi er ved at revidere i øjeblikket, tager afsæt i nogle af vores styrkepositioner, og hvordan vi kan blive bedre til at udvikle dem. Der er flere forskellige styrkepositioner, men vi ser også nogle styrkepositioner udkrystallisere sig, i kraft af hvad der i øjeblikket finder sted i Ukraine. Danske virksomheder får potentielt erfaringer fra Ukraine, som vil give dem en helt anden adgang på verdensmarkedet, fordi de har teknologi, der har vist sit værd på slagmarken. Derfor er der langt længere fremme.

Til Christian Friis Bach: Vi skal fokusere på hele spørgsmålet omkring Elling. Heldigvis har der været en bred opbakning til synspunktet om at styrke det område, og så er det selvfølgelig også vigtigt, at vi løbende følger udviklingen. Det har betydning både direkte og indirekte i forhold til Ukraine, men det er mere koncentreret om at opbygge Europas forsvarsindustri. Jeg tror, at Ukraine kommer til at løbe meget hurtigt i løbet af de kommende år, for det handler om deres egen overlevelse.

Alexander Ryle stiller spørgsmål om kompetencefordelingen. Det afgørende er, at EU skal have en koordinerende rolle, og Kommissionen skal tage det ansvar. Men det skal gerne give merværdi. Det betyder, at medlemsstaternes kompetence inden for forsvarssikkerhedsområdet skal respekteres. Det interesserer flere andre lande sig også for, så det bliver en del af diskussionen. Vi kommer til at læne os op ad Rådets Juridiske Tjenestes vurdering af det spørgsmål. Den har vi ikke modtaget endnu, men når vi har det, kan vi viderebringe den til Europaudvalget, for spørgsmålet er allerede nu rejst af flere. Derfor er jeg ikke bekymret for, at det ender i den forkerte side af vejen.

NOT Med hensyn til spørgsmålet om konsekvensanalyser vil vi sende et kort skriftligt svar.

Zenia Stampe (RV): Vi bakker også op om forhandlingsoplægget.

Der står i samlenotatet, at programmet delvis finansieres af Den Europæiske Forsvarsfond (EDF). Det kan give god nok mening, at penge, der var øremærket til forskning inden for forsvar, ryger videre til programmet. Det kan man selvfølgelig ærgre sig over, hvis man synes, at forskning er det vigtigste, men jeg kan ikke helt finde ud af, om der også går penge fra andre forskningsprogrammer, som ikke er relaterede til forsvar. På lang sigt og principielt set synes vi ikke, at det ville være en god idé, hvis der blev taget penge fra forskning og ført over til forsvar, da begge dele er vigtige.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg er rigtig glad for, at ministeren vil tage spørgsmålet om budgetstyringen og forudsætningerne for tilbagekøb af våben i en nødsituation med videre. Men jeg kan desværre ikke støtte forhandlingsoplægget, fordi jeg stadig synes, at der er alt for meget uklarhed. Ministeren fik heller ikke svaret på spørgsmålene om SEAP, som handler om, hvilke ikkeassocierede

lande vi må samarbejde med, f.eks. Israel og Saudi-Arabien. Det er meget bekymrende, at man opretter nogle SEAP-organisationer, som får ret stor autonomi, og hvor medlemsstater kan købe våben i samarbejde med andre lande. Hele den konstruktion virker uklar og problematisk i relation til forsvars- og sikkerhedspolitik.

Grundlæggende er jeg politisk uenig i, at vi skal støtte forsvarsindustrien i sig selv. For mig at se er det ligesom at støtte en skotøjsbutik. Politisk set burde vi sikre sikkerhedspolitik og forsyningssikkerhed, og der er ikke stærke paragraffer til at sikre, at de penge går til det overhovedet. Jeg synes, at vi skal være sikre på, hvilken kontrol vi har med, hvad det er for nogle våben, og hvad de bliver brugt til. Må de bruges til at bombe et hospital i Gaza? Skal europæiske penge gå til det? Må de våben bruges til at angribe Rusland? Der er rigtig mange spørgsmål uden svar. Det gør det ret bekymrende, at vi bare snakker om europæisk forsyningssikkerhed. Det er en eksportmulighed, som man kan bruge alle steder.

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD): Regeringen finder det vigtigt at skabe klarhed over Kommissionens kompetencer, men ministeren afviser at lægge afgørende vægt på det. Jeg ved, at regeringen normalt er afvisende over for at bruge afgørende vægt, fordi det forhandlingsmæssigt er en udfordring. Derfor gav vi også ministeren mulighed for at lægge stor vægt på det. Hvis regeringen synes, at det er vigtigt, burde man som minimum kunne lægge stor vægt på det. I givet fald ville Danmarksdemokraterne kunne støtte forhandlingsoplægget, ellers bliver vi desværre nødt til stemme imod.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Jens Henrik Thulesen Dahl: Jeg synes faktisk, at jeg i mit svar til Alexander Ryle gav udtryk for, at det er et kæmpestort opmærksomhedspunkt. Det bliver taget op i forhold til Rådets Juridiske Tjeneste, og jeg synes, at Danmarksdemokraterne skulle tage det som en udstrakt hånd. I forsvarsaftalen, som vi indgik i 2023, står der, at alle partier bakker op om en helhjertet indsats, også i forhold til EU's forsvarspolitik. Derfor vil jeg appellere til, at Danmarksdemokraterne tager det tilsagn, som jeg nu giver, og derfor ender med at støtte forhandlingsoplægget.

Til Zenia Stampe: Det er en omprioritering af EDF'en, så det er inde i maven på det system, at pengene bliver skabt.

Til Theresa Scavenius: Vi når nok ikke frem til en enighed i dag, der gør, at du kan bakke op om forslaget. Du nævner mange forskellige spændende ting. Generelt tror jeg, at man skal være meget påpasselig med at lægge alt for mange bindinger ned, hvis man skal være i stand til at skaffe militært udstyr og for den sags skyld også ammunition i en tid, hvor man er i krig. Men det kan man se forskelligt på, og derfor har jeg noteret mig synspunkterne.

Næstformanden (Henrik Møller): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Danmarksdemokraterne, Enhedslisten og Theresa Scavenius (UFG) har ytret sig imod det.

Mødet sluttede kl. 9.40.